

Komentář Odborného panelu (WOS)

FODR: 5.3. Education

Komentář vypracoval: Karel, Frömel, příjmení, prof., PhDr., DrSc.

Datum zpracování: 25. července 2022

Základní otázky – Obory FORD

Předmluva

V pátém roce hodnocení je bibliometrická zpráva rozšířena o data zpracovaná s podporou RIV. Přínosné je i pro obor Education, že analýzy vychází z údajů o autorech evidovaných v RIV a umožňují stanovit podíl mezi počty autorů evidovaných v RIV a počty autorů ve WoS. Základ bibliometrické zprávy se nemění. Zahrnuje dostatečný přehled o kvartilovém rozložení kvality publikací v pětiletém sledování a mezinárodním srovnání se zeměmi EU15 a světem. Důležité je si uvědomovat, že výsledky v bibliometrické zprávě jsou zpracovány podle citačního indexu Article Influence Score (AIS). Objektivně zpracovaná data v bibliometrické zprávě je vhodné doplňovat kvalitativním hodnocením časopisů z hlediska jejich tradice, trendu, regionální preference, úrovně recenzních řízení, způsobů zpoplatnění, dodržování citačního stylu a dalších charakteristik, které jsou vyžadovány nejlepšími oborovými časopisy.

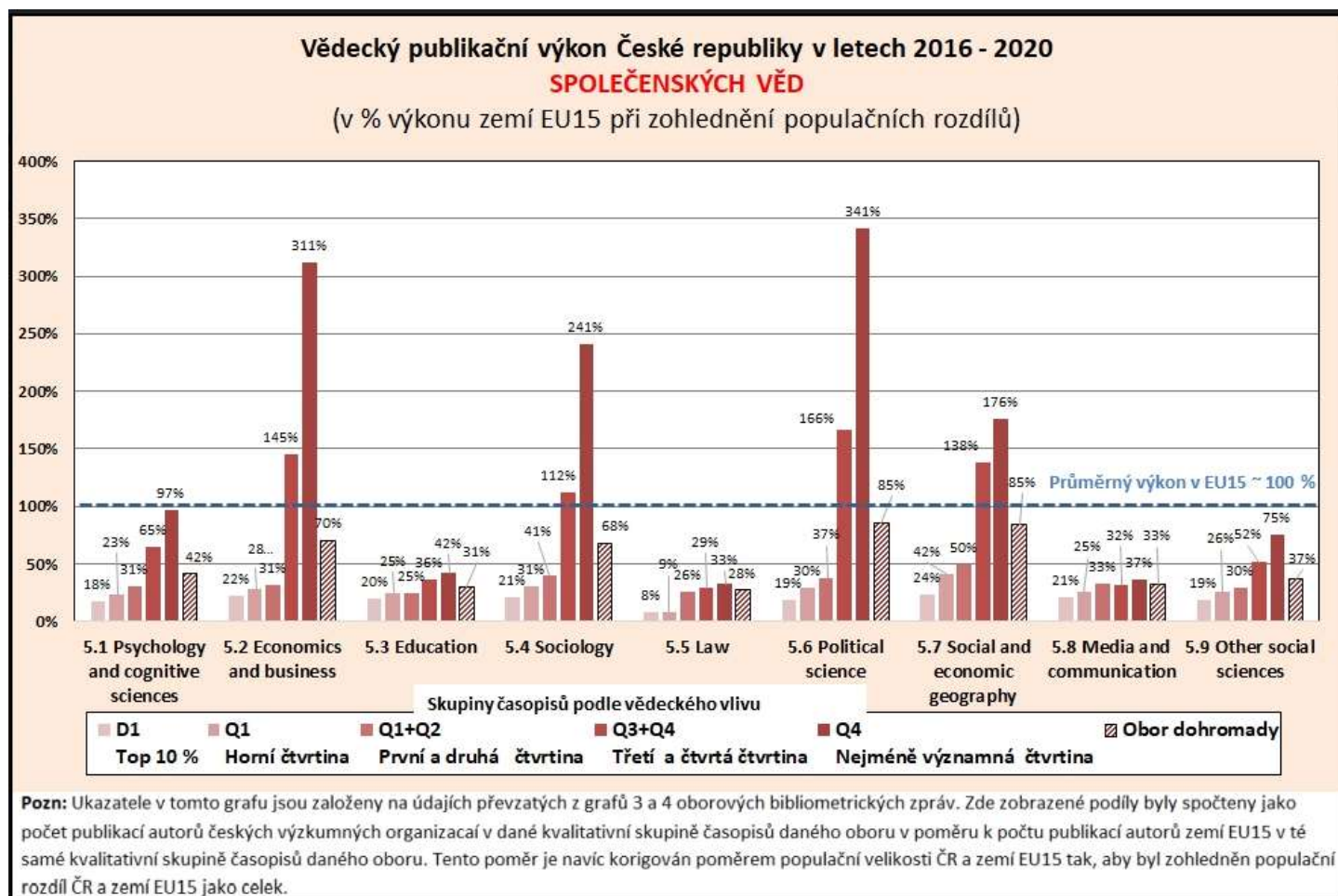
I. část - Data zpracovaná dle Web of Science

- 1. Jaká je úroveň oboru v ČR v mezinárodním srovnání? (Je podle vašeho odborného názoru komentovaný obor – při pohledu neomezujícím se pouze na bibliometrická data - na úrovni srovnatelné s vyspělými zeměmi? Případně srovnatelný se zeměmi s obdobnými, pro daný obor relevantními, podmínkami - kulturními, ekonomickými, společenskými ...).**

Za dobu pětiletého sledování se potvrzuje, že obor Education v České republice v mezinárodním srovnání výrazně zaostává za úrovní oboru Education v zemích EU15. V období 2016–2020, vykazuje obor Education v ČR v databázi WoS 194 výsledků, což je publikační výkon přibližně na 30 % úrovní průměru zemí EU15 (Graf 4 bibliometrické zprávy). Nárůst počtu publikací v roce 2020 (n = 51) oproti roku 2016 (n = 22) je sice pozitivní, ale při celkově nízkém počtu publikací stále nedostačující (Graf

1b bibliometrické zprávy). V přepočtu na obyvatele je produkce z hlediska absolutního počtu výsledků oboru Education v ČR 0,79 %, zatímco produkce v EU15 je 2,59 %.

Publikační výkon oboru Education v ČR je v segmentu D1 pětikrát a v segmentu Q1 čtyřikrát menší oproti publikačnímu výkonu zemí EU15 (Obrázek 1). Nízký podíl publikací na úrovni Q1 se v kvartilovém rozložení publikací projevuje i v komparaci s produkcí v EU15 rozdílem 4 p. b. a světem 7 p. b. Naopak vyšší podíl publikací na úrovni Q4 o 9 p. b. je oproti EU15 a světové úrovni výrazný (Graf mezinárodního srovnání bibliometrické zprávy).

Obrázek 1. Vědecký publikační výkon společenskovedních oborů v procentuálním vyjádření vzhledem k produkci v EU15.

V rámci FORD 5.3 Education je v databázi WoS evidováno v souhrnu 343 akademických časopisů (267 – Education and Educational Research, 44 – Education Scientific Disciplines, 44 – Education Special). Česká republika nemá v databázi WoS žádný časopis s IF, podobně jako ostatní státy V4 a Rakousko, což je doklad pozice oboru v zemích střední Evropy. Pouze Litva má v databázi WoS zaregistrován časopis „Journal of Baltic Science Education“ (Q4; IF = 1,232 AIS = 0,150).

Při kritickém posuzování úrovně oboru Education je třeba upozornit na publikace, které již dosahují očekávané úrovně a potvrzují, že zlepšení úrovně oboru Education v České republice je reálné. Příkladem v roce 2020 jsou publikace v časopisech dimenze D1: „Sedova, J., & Navratilova, J. (2020). Silent students and the patterns of their participation in classroom talk. *Journal of the Learning Sciences*, 1–36. doi:10.1080/10508406.2020.1794878“, dále publikace „Martinková, P., Hladká, A., & Potužníková, E. (2020). Is academic tracking related to gains in learning competence? Using propensity score matching and differential item change functioning analysis for better understanding of tracking implications. *Learning and Instruction*, 66, 101286. doi:10.1016/j.learninstruc.2019.101286“ a publikace „Smutný, P., & Schreiberova, P. (2020). Chatbots for learning: A review of educational chatbots for the Facebook Messenger. *Computers & Education*, 151, 103862. doi:10.1016/j.compedu.2020.103862“.

2. Je tato úroveň adekvátně reflektována zpracovanou bibliometrickou analýzou? Je zde rovněž možnost stručně uvést významné znaky publikační kvality a publikační zvyklosti oboru neobsažené v analýze Modulu 2.

Pětiletá bibliometrická analýza přináší dostatečnou informaci o rozložení kvality publikací a o komparaci publikačního výkonu vzhledem k EU15 a světové úrovni. Při posuzování rozložení kvality publikací oboru Education v jednotlivých letech je navíc třeba brát v úvahu i nárůst počtu časopisů, zařazených ve WoS mezí roky 2016 – 2020, a to zejména na úrovni kvartilu Q4. Zvyšování počtu českých publikací ve WoS je tedy do určité míry ovlivněno i rozšiřováním databáze. Problém je, že VO potřebují více informací anebo analýzy neumí vhodně využít, a proto vytváří vlastní způsoby hodnocení výsledků ve VVI. Předkládaná bibliometrická i nebibliometrická analýza by měla být dostačujícím základem pro hodnocení publikační produkce ve VO. Vytváření vlastních hodnotících systémů, dokonce nerespektujících národní hodnocení, je plýtváním finančními dotacemi na vědu a mělo by být bráno v úvahu při celkovém hodnocení úrovně VO.

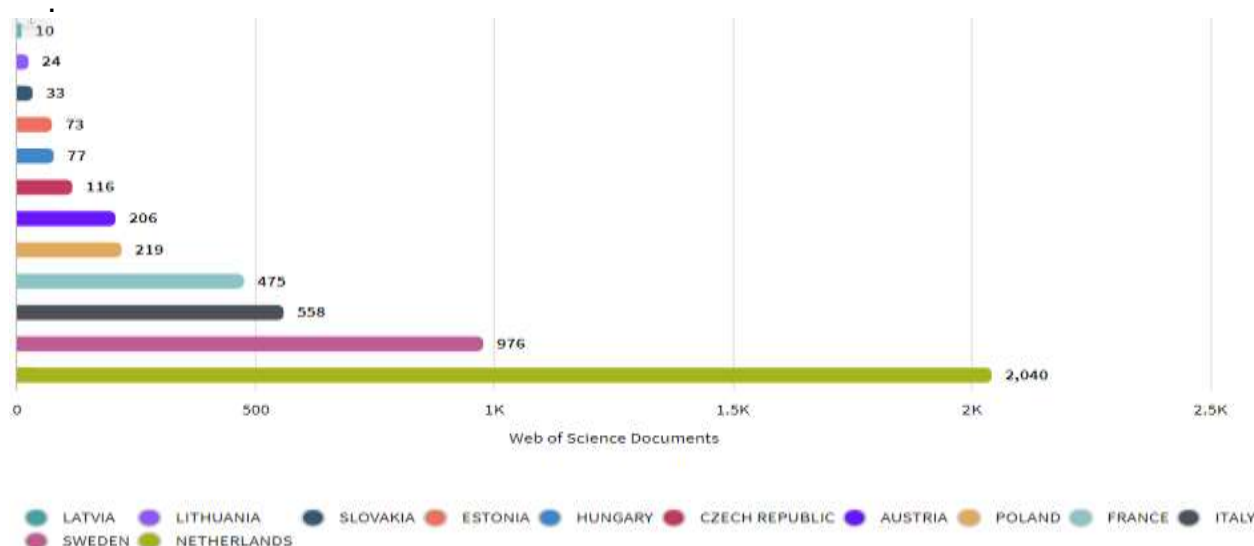
Tak jak bylo uváděno v minulých komentářích, je velmi diskutabilní kvalita a množství stávajících časopisů, vydávaných jednotlivými českými VO. Je na posouzení jednotlivých VO, zda náklady na tyto časopisy, které nejsou zařazeny do databází (WoS a Scopus), jsou přínosné pro rozvoj oboru Education, zda jsou tyto časopisy nezbytné pro implementaci výsledků výzkumu do edukační praxe a profesní přípravy a zda publikace v nich vytváří předpoklady pro budoucí publikace ve významných časopisech nebo pro tvorbu monografií na vysoké mezinárodní úrovni.

V oboru Education je také důležitá podpora publikování v ověřených časopisech „open access“ na úrovni Q1 a Q2, které může urychlit a podpořit tvorbu konkurence schopných studií, podpořit jejich citovanost a být dobrým základem pro prosazení se v nejvýznamnějších časopisech.

3. Má obor vysokou úroveň své produkce v D1 a Q1 ve srovnání s EU15 a se světem? Dochází v daném oboru k nadprodukcí v pásmu Q4 ve srovnání s EU15 resp. se světem? Pokud ano, jak byste ji vysvětlili?

Počty publikací v oboru Education na úrovni D1 (9 publikací) a Q1 (33 publikací) jsou stále velmi nízké, i když registrujeme v dosavadním pětiletém sledování mírný nárůst v segmentu D1 (Graf 1c bibliometrické zprávy). Bohužel ani v počtu publikací v segmentu Q2 není trend pozitivní. Nízká úroveň publikačního výkonu oboru Education v segmentech D1 a Q1 je zřejmá i v porovnání s průměrným výkonem zemí EU15 (v segmentu D1 pouze 20 % a v Q1 25 %), (Obrázek 1). Kladem je, v průběhu pětiletého sledování, mírný procentuální pokles publikací v dimenzi Q4 (Graf 1c bibliometrické zprávy).

Pokud jako velmi kvalitní výsledky budeme chápat publikace v Q1 a Q2 potvrzuje se pozice České republiky ve skupině střeoevropských zemí s nepřilíš vysokým výkonem (Obrázek 2). V případě oboru Education se jako aktuálně rozumná strategie jeví celkově navýšit produkci ve WOS, včetně nižších úrovní Q3 a Q4. Publikace na těchto úrovních mohou vytvořit předpoklady pro pozdější publikace na úrovních Q1 a Q2.

Obrázek 2. Srovnání publikačního výkonu (podle JIF) České republiky s dalšími evropskými státy, v souhrnu za pětileté období 2016 – 2020 v segmentech Q1 + Q2 v kategoriích Education (zdroj Journal Citation Reports databáze WoS).

4. Má v daném oboru význam institut korespondujícího (reprint) autora? Jaké je v daném oboru relativní zastoupení těchto výsledků? Můžete tyto výsledky nějak blíže charakterizovat (viz konkrétní výsledky v příloze)?

Zastoupení českých korespondenčních autorů (80 %) je vysoké, ale většinou se jedná o české výzkumné týmy nebo české výzkumné týmy se zahraničním spoluautorem. Zejména zapojení kvalitních korespondenčních autorů v mezinárodních týmech je velmi důležité pro celkové zlepšování publikační aktivity i zvyšování publikační gramotnosti. Korespondenční autor, v publikacích na úrovni dimenzí Q1 a Q2, je pro rozvoj oboru Education stejně významný jako první autor v publikacích na nižších úrovních. Nedoceněná role korespondenčního autora na mnoha pracovištích je pouze potvrzením neznalosti současného světového publikačního prostředí. Proto se také zcela výjimečně objevují požadavky na korespondenční autorství v kvalifikačních požadavcích. Zvýšení počtu kvalitních korespondenčních autorů je významné i pro celkové zvyšování úrovně recenzních řízení v oboru. Časové, jazykové, odborné i etické nároky na korespondenční autory ve významných časopisech se každým rokem zvyšují s konkurencí mezi časopisy, změnami v publikačních manuálech, požadavcích na autory i v nárocích na autory v časopisech různých vydavatelství. Pozice českého korespondenčního autora v publikacích mezinárodního výzkumného týmu vyžaduje vysoké ocenění.

VO by měly brát v úvahu při hodnocení pracovníků i úsilí o dosažení výsledků na nejvyšších úrovních, a i to, že čtená více kolová recenzní řízení v nejkvalitnějších časopisech jsou pro autory, ale i pro rozvoj oboru Education, přínosnější než publikování v časopisech na nejnižších databázových úrovních.

5. Jaké je v daném oboru zastoupení výsledků vytvořených ve velkých kolaboracích? Jaký je podle vašeho názoru autorský přínos domácích institucí na takových výsledcích (viz konkrétní výsledky v příloze)?

V oboru Education jsou vykazovány pouze dvě publikace ve velkých kolaboracích a konsorciích, což znamená, že nezkreslují komparační mezinárodní analýzy. Zvýšení účasti ve velkých kolaboracích by však bylo, alespoň z počátku pro obor Education, významným indikátorem změn v zapojení VO do mezinárodních výzkumných týmů.

6. Jaký je v daném oboru rozsah mezinárodní spolupráce při tvorbě špičkových výsledků? Můžete tyto výsledky nějak blíže charakterizovat (viz konkrétní výsledky v příloze)?

Mezinárodní spolupráce v oboru Education je uváděna v souhrnu v 41 % publikací, což upozorňuje na značné rezervy a nutné změny ve strategii rozvoje oboru. Většinou se jedná o publikační spolupráci, ale dlouhodobější výzkumná spolupráce, produkující systematicky excelentní publikace, je v dosavadním pětiletém období výjimečná. Bez mezinárodní výzkumné a publikační spolupráce jsou šance na rozšíření publikací v oboru Education na nejvyšší úrovni malé. Pozitivní změny se v současné době již ukazují, což např. potvrzuje úspěšné řešení projektu „Center for meta-research in education“ na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy.

7. Do jaké míry lze považovat výsledky klasifikované jako D1 a Q1 za domácí „know-how (viz konkrétní výsledky v příloze)? Je tento podíl podle vašich zkušeností v souladu s praxí v zahraničí?

Výrazný přínos „domácího know-how“ se v oboru Education doposud neprojevuje na mezinárodní vědecké úrovni. Originální články v dimenzi D1 a Q1 jsou i na mezinárodní úrovni přínosné, ale prozatímni tematická i týmová různorodost neumožňuje vymezit jednoznačně výzkumnou oblast oboru, s typickým „českým“ vědeckým přínosem. Změna bude možná až po začlenění většího počtu výzkumných týmů z ČR do dlouhodobě konstituovaných mezinárodních výzkumných týmů, a to s jasně vymezenou rolí participantů z ČR, řešením specifických edukačních aspektů a s jasně stanoveným podílem na přípravě mezinárodních projektů. Tuto náročnou roli by měly zejména plnit stávající výzkumné pedagogické ústavy, instituty a centra na pedagogických fakultách. Pozitivní změny se však již potvrzují, např. v řešení již zmiňovaného projektu „Center for meta-research in education“ na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy.

8. Existují WoS kategorie, které jsou v oboru nadprůměrně dobré? Můžete je stručně okomentovat?

Zastoupení časopisů v kategoriích Education 343 časopisů (267 – Education and Educational Research, 44 – Education Scientific Disciplines, 44 – Education Special) odpovídá skladbě široce rozvětveného oboru Education. Na úrovni D1 a Q1 je vykazováno v kategorii „Education and Educational Research“ 28 publikací, „Education, Scientific Disciplines“ 4 publikace a v kategorii „Education, Special“ žádná publikace. Prioritní roli má kategorie „Education and Educational Research“. Ukazuje se, že v kategorii „Education, Scientific Disciplines“ nejsou dostatečně využívány interdisciplinární možnosti publikování.

9. Dochází k významným překryvům s jinými obory, zejména u článků v pásmech D1/Q1? Můžete to stručně okomentovat? Odpovídají publikace klasifikované jako D1 a Q1 předpokládaným obsahem a zaměřením skutečně výzkumu v oboru FORD do jakého jsou přiřazeny (viz seznam jednotlivých článků v přílohách).

Propojení problematiky oboru Education na interdisciplinární úrovni odpovídá trendům v jiných vědních oborech. Interdisciplinární překryv s blízkými vědními obory je pro obor Education v současném době žádoucí, a i pro rozvoj vědního edukačního základu potřebný. Bibliometrické analýzy oboru by měly upozorňovat na tendence „úniku“ do publikačně přístupnějších oborů a časopisů. Mezi publikacemi v dimenzích D1 a Q1 je nejpočetnější překryv s Computer and information science (6 publikací), Psychology and cognitive sciences (5 publikací) a Health science (4 publikace) a v souhrnu je překryv s jinými obory 50 %.

10. Jaké VO jsou podle oborových bibliometrických zpráv „Část I“ v daném oboru nejvýznamnější z hlediska produkce v D1 a Q1? Popřípadě, jaký je bibliometrický profil nejdůležitějších z těchto VO ve srovnání s benchmarky (svět, EU15, ČR)? Dosahují úrovně EU15 resp. světové úrovně, případně ji převyšují?

V segmentu D1 vykazuje Univerzita Karlova pět publikací a Masarykova univerzita dvě publikace (Tabulka 5a bibliometrické zprávy). Největší podíl v segmentu Q1 zauímají Univerzita Karlova (12 publikací), Masarykova univerzita (6 publikací) a Univerzita Palackého (4 publikace) (Tabulka 5b bibliometrické zprávy). Pozitivní je, že Univerzita Karlova vykazuje 50% podíl publikací a Masarykova univerzita 44% podíl publikací na úrovni Q1 a Q2, v rámci objemu produkce VO v letech 2016 – 2020 v databázi WoS (Tabulka 6 bibliometrické zprávy).

Univerzita Karlova a Masarykova univerzita výsledkově stále převyšují produkci ostatních VO. I když se postupně zvyšuje zapojování dalších VO do publikování v databázi WoS, přetrvává problém velmi nízkého zapojování některých VO (na úrovni Q1 se prozatím neprosadily Ostravská univerzita, Technická univerzita v Liberci, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně).

Výzvou pro obor Education je, že mezi nejvýznamnějšími organizacemi v oboru v dimenzích D1 a Q1 jsou VO, pro které není pedagogický výzkum prioritní, zejména ústavy AV ČR (Tabulka 5a a 5b bibliometrické zprávy). Upozorňuje to na rezervy v mezioborové spolupráci i na národní úrovni.

11. Je v některých z těchto VO vysoké zastoupení výsledků vytvořených ve velkých kolaboracích, v mezinárodní spolupráci a výsledků s cizím reprint autorem? A naopak, existuje v oboru špičková instituce, která výrazněji, než ostatní VO tvoří vynikající výsledky vlastním přispěním?

V oboru Education jsou výsledky vytvářené ve velkých kolaboracích, v mezinárodní spolupráci a s cizím reprint autorem zcela výjimečné a nemají zkreslující roli v hodnocení VO. Naopak je žádoucí se do mezinárodní kooperace a publikování ve větších kolaboracích zapojit.

II. část - Data zpracovaná s podporou RIV

Jak již bylo uvedeno v přemluvě je přínosné, že data s podporou RIV umožňují stanovit podíl mezi počty autorů evidovaných v RIV a počty autorů ve WoS. Důležitou změnou je, že oborové zařazení není určeno podle kategorií database WoS, ale podle rozhodnutí VO. V analýzách jsou také zařazeny publikace z database WoS, které ještě nemají AIS.

12. Odpovídá podíl autorů a autorek majících alespoň jednu publikaci ve WoS zvyklostem v oboru?

Zjištěný podíl 33 % autorů v RIV, kteří mají současně publikaci na WoS koresponduje s analýzami publikací v databázi WoS a upozorňuje na vysoký počet autorů v oboru, kteří nepublikují na úrovni WoS. I v oboru Education bychom měli usilovat o to, aby co nejvíce autorů evidovaných v RIV mělo současně alespoň jednu publikaci i v databázi WoS a více publikací v databázi Scopus. Pro hlubší posouzení by bylo vhodné znát obdobné podíly publikací v RIV a v databázi Scopus.

13.Které VO jsou v oboru z hlediska personálních kapacit nejvýznamnější? Má některá z těchto institucí nadstandardně vysoký nebo naopak nízký podíl autorů a autorek, kteří publikují v prestižních žurnálech databáze WoS?

Masarykova univerzita (42 %) a Univerzita Karlova (36 %) výrazně převyšují třetí nejvíce početnou VO Univerzitu Palackého (19 %) v podílu autorů, zastoupených současně v RIV a v databázi WoS (Graf 5.3. bibliometrické zprávy). Univerzita Hradec Králové vykazuje 63 % autorů publikujících v RIV a současně ve WoS, což může upozorňovat na dobrou strategii v publikování. Uváděné difference je třeba dávat do kontextu s podílem VO na celkovém počtu českých autorů. Největší podíl má Masarykova univerzita (20 %), Univerzita Karlova (19 %) a Univerzita Palackého (17 %).

14.Existují mezi prezentovanými institucemi takové, které jsou výrazně produktivní z hlediska personálních kapacit ve vztahu k jejich podílu výsledků v horních pásmech?

Jako nejvíce produktivní v dimenzích D1 a Q1 je Univerzita Karlova a s menší personální kapacitou pak Univerzita Hradec Králové (Tabulka 1). Naopak menší produktivitu ze tří VO s největší personální kapacitou vykazují Masarykova univerzita a Palackého univerzita. Z menších VO vykazují na úrovni D1 a Q1 nejvyšší produktivitu Univerzita Hradec Králové, Západočeská univerzita v Plzni a Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Mezi menšími VO dominuje v produktivitě na úrovni dimezi Q4 a Q3+Q4 Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, což však nelze bez hlubší analýzy hodnotit negativně.

K hodnocení produktivity podle daných indikátorů je potřeba přistupovat velmi obezřetně a uvědomovat si četné další faktory, které do hodnocení produktivity VO vstupují.

Tabulka I Souhrnný přehled dat z grafů kapitoly 11 a 12 bibliometrické zprávy.

VO	Celonárodní podíl na autorech v % (graf 11)	Celonárodní podíl VO na výstupech v % (grafy 12a-12f)						Podíl na výstupech/ podíl na autorech					
		D	Q	Q	Q1+Q	Q	Q3+Q	D1	Q	Q	Q1+Q	Q	Q3+Q
		1	1	2	2	4	4	D1	1	2	2	4	4

Masarykova univerzita	20	13	12	16	15	20	24	0,7	0,6	0,8	0,8	1	1,2
Univerzita Karlova	19	40	48	34	38	33	27	2,1	2,5	1,8	2	1,7	1,4
Univerzita Palackého v Olomouci	17	7	14	26	22	21	17	0,4	0,8	1,5	1,3	1,2	1
Západočeská univerzita v Plzni	7	7	7	8	8	x	x	1	1	1,1	1,1	x	x
Univerzita Hradec Králové	6	7	5	2	3	5	4	1,2	0,8	0,3	0,5	0,8	0,7
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	4	x	2	8	6	4	3	x	0,5	2	1,5	1	0,8
Ostravská univerzita	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	3	x	x	1	x	3	3	x	x	0,3	x	1	1
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	3	x	5	6	5	11	14	x	1,7	2	1,7	3,7	4,7
České vysoké učení technické v Praze	2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Dále z grafů vyplývá, že v dimenzi D1 má oproti dalším VO největší publikační produktivitu Univerzita Karlova (40% podíl), což je o 27 p. b. více než Masarykova univerzita (Graf 12a). Obdobně v dimenzi Q1 vykazuje Univerzita Karlova 48 % a převyšuje druhou v pořadí Univerzitu Palackého o 34 p. b (Graf 12b). V dimenzích Q1+Q2 vytváří Univerzita Karlova, Univerzita Palackého a Masarykova univerzita 75 % národní produkce (Graf 12d). V dimenzích Q3+Q4 pak vytváří tyto VO 68 % a mezi ostatními VO vystupuje do popředí Univerzita Jana Evangelisty Purkyně se 14 % (Graf 12f).

V komparaci publikací v dimenzích Q1 ku Q4 má v publikační produkci nejlepší poměr Univerzita Karlova (48 % ku 33 %) a pozitivní poměr, ale při malém počtu publikací, je ještě na Západočeské univerzitě, Mendelově univerzitě a Univerzitě Hradec Králové

(Graf 12b a 12e). Pozoruhodné je, že více produkující Univerzita Palackého vykazuje 14 % v dimenzi Q1, ale 21 % v dimenzi Q4 a obdobně Masarykova univerzita poměr 12 % v dimenzi Q1 ku 20 % v dimenzi Q4.

15.A naopak: existují v oboru VO, jejichž personální kapacity jsou významné, přesto produkují malý počet výsledků ve WoS a/nebo mají nestandardně vysoký podíl na národní produkci ve spodních pásmech? (U takových institucí je třeba ještě zohlednit, zda je pro ně produkce ve WoS vůbec relevantní, v souladu s jejich misí).

Vzhledem k personálním kapacitám (počet autorů $n=410$) má nižší podíl autorů ve WoS ($n=79$) Univerzita Palackého (Graf 11). Na úrovni D1 také Univerzita Palackého vykazuje nejmenší produktivitu. V souhrnu dimenzí Q1 + Q2 vykazuje nižší produktivitu i Masarykova univerzita (Tabulka 1). Výrazněji by se měly prosazovat další VO, které mají výzkumné ústavy a centra (Centrum pedagogického výzkumu Univerzity Hradec Králové, Centrum pedagogického výzkumu Ostravské univerzity a Nové technologie – výzkumné centrum Západočeské univerzity). V personálních kapacitách ve VO (kromě Univerzity Karlovy, Masarykovy univerzity a Palackého univerzity) nejsou významné rozdíly. Také rozdíly v jejich produkci se až na vyšší produkci Univerzity Hradec Králové a Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, jak je uvedeno výše, výrazně neliší. Dostupná data bohužel neumožňují zhodnotit v komparaci produktivitu všech výzkumných organizací v oboru Education.

Doplnění, shrnutí některých komentářů a závěrečné „osobní“ úvahy a doporučení ke zlepšení publikační produktivity VO v bibliometrickém hodnocení oboru Education.

Jsem si vědom, že mnohé podněty některé VO realizují nebo usilují o jejich naplnění, a že mnohé podněty jsou také diskutabilní anebo nadčasové. Přesto by měly VO v oboru Education zhodnotit dosavadní pětileté období a navrhnout strategii podpory bibliometrické produkce pro další období.

Je vhodné zvážit:

- Ve všech oblastech hodnocení prosazovat kvalitu nad kvantitou publikací, podpořenou odpovídající personální a finanční politikou.
- V kvalifikačních doporučeních prosazovat princip substituce, umožňující nahrazovat četné publikace na nižších stupních kvality nebo v méně kvalitních časopisech „open access“ excelentní publikací na úrovni D1, korespondenčním autorstvím ve významné publikaci mezinárodního výzkumného týmu, editorstvím ve významném časopise nebo publikací v „tradičním“ světově uznávaném časopise i s nižším IF.
- V doporučeních pro habilitační a profesorská řízení rychleji a účinněji reagovat na akceleraci změn v „publikačním průmyslu“.

- Podporovat editorství v „special issue“, zaměřené na posílení mezinárodní výzkumné kooperace, podporu specifické edukační problematiky bývalých socialistických zemí a získání potřebné citační historie.
- Diverzifikovat skupinovou publikační orientaci akademických pracovníků: a) na „excelentní publikace“, i když méně početné, b) na kvalitní odborné publikace, s přínosem do edukační teorie, ale i praxe, c) na publikace převážně orientované na implementaci edukační teorie do praxe a profesní přípravy. S tím souvisí i zvýšený publikační tlak na všechny tyto skupiny akademických pracovníků. Zdá se, že aplikované způsoby motivace ke zvýšení publikačních aktivit jsou málo účinné, a že je proto třeba prosazovat náročnější způsoby hodnocení a účinnější personální politiku VO.
- Provést analýzu přínosu, četných dílčích časopisů, vydávaných VO, omezit jejich počet a stanovit prioritní oborové časopisy.
- Již na úrovni pregraduálního studia, v rámci tematicky zaměřených magisterských prací, publikovat se studenty v databázi Scopus nebo i ve WoS. Do doktorského studijního programu přijímat pouze studenty s takovou publikační úrovní. Převážný počet studentů doktorského studijního programu by měl předkládat dizertační práci jako soubor publikovaných prací na odpovídající databázové úrovni.
- V počátcích reformy se zaměřit i na zvýšenou produkci v kvalitních časopisech „open access“, aby se zvýšil počet akademických pracovníků s dostatečnou publikační historií a využilo se možností rychlejšího a více plánovitého publikování v rámci VO.
- Zvýšit interdisciplinární kooperaci v oboru Education, upřednostňující příbuzné vědní obory s vynikajícími publikační výstupy.
- Prohloubit dlouhodobou mezinárodní kooperaci a tím výrazně podpořit pravidelné publikace se zahraničními spoluautory.
- Zvážit, zda v oboru Education nebudovat všechny časopisy v databázi WoS a v databázi Scopus, obdobně jako v polském přístupu k hodnocení vědeckých výstupů. Zvýšila by se publikační gramotnost, zlepšila inter i intraindividuální možnost kontroly a možnost prosazování žádoucí oborové publikační strategie. Zejména se jedná o podporu či omezení benefitů publikování v časopisech v obou databázích.
- Stanovit jasné výzkumné a publikační priority VO v oboru Education, aby se zamezilo plýtvání finančními prostředky jen kvůli nárůstu publikací.
- Usilovat o vytváření výzkumných týmů, s jasným odborným zaměřením, s jasnou publikační strategií a individuální publikační zodpovědností.
- Zaměřit se na kontinuální zvyšování publikační gramotnosti všech akademických pracovníků.

Souhrn

Obor Education v České republice nedosahuje v mezinárodním srovnání úroveň zemí E15. Situace v hodnocení evropské či světové úrovně oboru Education se ani po pětiletém hodnocení v letech 2016–2020 významně nemění. Obor Education v ČR vykazuje v databázi WoS 194 výsledků, což je přibližně publikační výkon na 30% úrovni zemí EU15. Publikační výkon oboru Education v ČR mírně převyšuje státy V4, zaostává za Rakouskem, ale také výrazně zaostává za Estonskem. Počty publikací v oboru Education na úrovni D1 (9 publikací) a Q1 (33 publikací) jsou stále velmi nízké, i když registrujeme v dosavadním pětiletém sledování mírný nárůst v dimenzi D1.

Mezinárodní spolupráce v oboru Education je uváděna v souhrnu v 41 % publikací, což upozorňuje na značné rezervy a nutné změny ve strategii rozvoje oboru. Výzkumná spolupráce v oboru Education na úrovni bývalých socialistických států je vzhledem k obdobnému historickému vývoji stále aktuální.

Pokud nedojde ve VO k zásadním změnám v hodnocení vědy na úrovni jednotlivých VO, v kvalifikačních řízeních, v hodnocení pracovníků, akreditačních požadavcích, doktorských studijních programech, participaci v mezinárodních výzkumných týmech, internacionalizaci výzkumného prostředí a dalším radikálním změnám, jsou šance na snižování rozdílů, vzhledem k evropské a světové úrovni oboru Education, velmi malé.

Summary

The Education science in the Czech Republic does not reach the level of the E15 countries in an international comparison. The situation in the evaluation of the European or world level of Education science does not change significantly even after the five-year evaluation in 2016-2020. The Education science in the Czech Republic shows 194 results in the WoS database, which is approximately a publication performance at 30% of the level of the EU15 countries. The publication performance of the Education science in the Czech Republic slightly exceeds the V4 countries, lags behind Austria, but also significantly lags behind Estonia. The number of publications in the field of Education at the level of D1 (9 publications) and Q1 (33 publications) is still very low, although we register a slight increase in the D1 dimension in the five-year follow-up to date.

International cooperation in the Education science is mentioned in a summary in 41% of publications, which points to significant reserves and necessary changes in the field's development strategy. Research cooperation in the Education science at the level of the former socialist countries is still relevant due to the similar historical developments.

If there are no fundamental changes in qualification procedures, staff evaluation, accreditation requirements, participation in international research teams, internationalization of the research environment and other radical changes in research institutions, the chances of reducing the gap are very small, given the European and world level of the Education science.